

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : Sędzia Robert Kłosowski

Protokolant : sekr. sądowy Joanna Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2020 r. w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z wniosku E. Z.

z udziałem J. P.

o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie orzeczenia o władzy rodzicielskiej i ograniczenie J. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi P. P. (1) i M. P. oraz o zmianę kontaktów z małoletnimi

oraz sprawy wszczętej z urzędu

z udziałem E. Z. i J. P.

o ograniczenie J. P.

władzy rodzicielskiej nad małoletnimi P. P. (1) i M. P.

postanawia :

I. wniosku E. Z. o zmianę wyroku rozwodowego w części dotyczącej orzeczenia o władzy rodzicielskiej nad małoletnimi P. P. (1) ur. (...) w O. i M. P. ur. (...) w B. nie uwzględnić,

II. zmienić sposób utrzymywania kontaktów przez uczestnika postępowania J. P. z jego małoletnimi dziećmi P. P. (1) ur. (...) w O. i M. P. ur. (...) w B. określony pkt 3 lit. e i f wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 września 2018 r. w sprawie VI RC 1443/17 w ten sposób, iż uczestnik J. P. będzie kontaktować się z małoletnimi :

- w okresie ferii zimowych od godziny 18.00 w piątek poprzedzający rozpoczęcie ferii zimowych do do soboty kończącej pierwszy tydzień ferii zimowych do godziny 18.00,

- w okresie wakacji letnich w co drugi tydzień wakacji licząc pierwszy tydzień kontaktu od pierwszego poniedziałku wakacji szkolnych, od poprzedzającej pierwszy poniedziałek wakacji niedzieli od godziny 18.00 do następnej niedzieli do godziny 18.00

przy czym uczestnik postępowania J. P. odbierze małoletnich z ich miejsca zamieszkania i odprowadzi do miejsca zamieszkania w ustalonych terminach,

III. stwierdzić, iż w pozostałym zakresie kontakty uczestnika postępowania J. P. z jego małoletnimi dziećmi P. P. (1) ur. (...) w O. i M. P. ur. (...) w B. mają odbywać się na dotychczasowych zasadach określonych w pkt 3 lit. a-d oraz lit. g-i wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 września 2018 r. w sprawie VI RC 1443/17,

IV. odstępuje od obciążania uczestników kosztami sądowymi wynikającymi z przeprowadzonej opinii Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów w O.,

V. stwierdzić, iż pozostałe koszty postępowania uczestnicy ponoszą we własnym zakresie.

/SSR Robert Kłosowski/

Sygn. akt. III Nsm 260/19

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. Z. wniosła o zmianę wyroku rozwodowego wydanego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w dniu 28 września 2018 r. w sprawie VI RC 1443/17 w części :

- dotyczącej orzeczenia o władzy rodzicielskiej wnioskodawczyni i uczestnika postępowania J. P. nad ich małoletnimi dziećmi P. i M. (pkt 2 wyroku) poprzez „ograniczenie władzy rodzicielskiej J. P. do współdecydowania o istotnych sprawach dzieci”.

- dotyczącej orzeczenia o kontaktach uczestnika postępowania J. P. z jego małoletnimi dziećmi P. i M. (pkt 3 lit a, e, f wyroku) poprzez ustalenie kontaktów uczestnika z dziećmi w co drugi weekend w sobotę od godziny 8.00 do godziny 17.00 i w niedzielę od godziny 8.00 do godziny 17.00 w obecności kuratora sądowego.

W uzasadnieniu wniosku wskazała, iż od czasu wydania wyroku rozwodowego (wrzesień 2018 r.) zaszły okoliczności skutkujące niemożnością wspólnego sprawowania władzy rodzicielskiej przez rodziców nad małoletnimi oraz uzasadniające konieczność zmiany kontaktów. Po pierwsze wnioskodawczyni nie ma możliwości dojścia do porozumienia z uczestnikiem w najbardziej błahych sprawach dotyczących dzieci. E. Z. prosiła np. byłego męża o zmianę weekendów w których wypadają kontakty uczestnika z dziećmi z uwagi na zmianę grafiku pracy, tak aby również mogła spędzać czas z dziećmi, na co J. P. nie wyraził zgody odsyłając ją do sądu. Podobnie sytuacja wyglądała, gdy małoletnia zachorowała w czwartek przed weekendem w którym wypadł kontakt. Nie było możliwości, aby córka została w domu i kontynuowała leczenie pod opieką wnioskodawczyni, ale chora z lekami i wytycznymi od matki dziecka musiała kontynuować terapię u ojca. Uczestnik uważa, że ma tylko prawa nie licząc się z obowiązkami i dobrem dzieci. Różnicuje swoje zachowanie względem dzieci, szczególnie córki, której po powrocie od ojca trzeba przypominać o jej obowiązkach. Nadto uczestnik w obecności dzieci czy w korespondencji z synem obraża wnioskodawczynię. Małoletni P. nie godząc się na to naraża się na gniew ojca. Zachowanie J. P. wobec dzieci było już nieprawidłowe w czasie postępowania rozwodowego. Zauważyli to również biegli opiniujący w tej sprawie, wskazując na potrzebę realizacji kontaktów w obecności kuratora. Wnioskodawczyni wskazała, iż obecnie bardzo żałuje, iż w ślad za wnioskami biegłych nie wniosła o orzeczenie kontaktów w obecności kuratora sądowego. (k. 2-3).

J. P. w odpowiedzi na wniosek wniósł o jego oddalenie w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż twierdzenia byłej małżonki co do tego, iż nie może ona z nim dojść do porozumienia w najbardziej błahych sprawach dotyczących dzieci nie są prawdziwe. Dodał, iż to wnioskodawczyni, matka małoletnich P. i M., nie informuje go o wielu rzeczach dotyczących dzieci np. o dodatkowych zajęciach czy też w przypadku P. o zaplanowanym wyjeździe ze szkoły. Z kolei w samym wniosku E. Z. koncentruje się na postawie uczestnika odmawiającego zgody na zmianę – przesunięcie weekendowych kontaktów. Tymczasem propozycja z września 2019 r. dotyczyła wyłącznie przeniesienia jednego weekendowego kontaktu na okres 26-28 września 2019 r., przy czym była ona niemożliwa do spełnienia dla uczestnika, albowiem w tym dniu pracował, o czym wnioskodawczyni doskonale wiedziała. Z tego powodu w ocenie ojca małoletnich propozycja ta została złożona w ten sposób celowo, aby wykazać, iż uczestnik nie jest skłonny do współpracy i nie jest w stanie zgodzić się na żadne propozycje. J. P. wskazał, iż jest w stanie zgodzić się na zmianę weekendów w których odbywają się kontakty, jednakże propozycję wnioskodawczyni w tym zakresie muszą być złożone z odpowiednim wyprzedzeniem, gdyż nie może on być zaskakiwany z dnia na dzień, gdyż ma również swoje obowiązki, które musi wykonać. Nadto w czasie rozprawy rozwodowej to wnioskodawczyni wskazywała, że ma elastyczny czas pracy i sama może decydować w jakie soboty będzie pracować. Odnosząc się z kolei do zarzutów związanych z realizacją kontaktów w czasie choroby M. uczestnik wskazał, iż nie jest prawdą, aby stan zdrowia córki uniemożliwiał realizację kontaktu. Wskazał iż jest

ojcem M., chciał się z nią spotkać i potrafi się nią opiekować. Gdyby rzeczywiście stan zdrowia córki np. z powodu znacznego jej osłabienia nie pozwalał na przyjazd do ojca to on nie upierałby się przy realizacji kontaktów. W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na wniosek uczestnik wskazał, iż nie wypowiada się przy dzieciach negatywnie o ich matce, czego dowodem są dołączone do wniosku teksty rozmów. Rzeczywiście w jednej z rozmów wskazał, iż wnioskodawczyni E. Z. jako matka ponosi konsekwencje swoich wcześniejszych decyzji, ale chodziło mu o sytuacje, w której syn wskazywał, że mama jest zdenerwowana w związku z niewłaściwym korzystaniem przez dzieci z komputera.. Zdaniem uczestnika, jest to konsekwencja tego, iż matka małoletnich pozwala bez nadzoru i w sposób nielimitowany na korzystanie przez dzieci z komputera. Uczestnik odniósł się również do zarzutu różnego traktowania dzieci. Wskazał, iż traktuje dzieci jednakowo, ale też równocześnie odmiennie z uwagi na ich wiek. Nigdy nie „gloryfikował” córki. Uczestnik dodał, iż w sprawie rozwodowej zarzucano mu zachowanie odwrotne, tzn. skupienie się na relacjach i potrzebach syna. Po zapoznaniu się z opinią OZSS w sprawie rozwodowej podjął zalecaną terapię, którą zaprzestał po uzyskaniu opinii terapeuty, że dalsza terapia nie jest już potrzebna. Ojciec małoletnich dodał, iż potrafi właściwy sposób opiekować się dziećmi, zachowuje się wobec nich we właściwy sposób, zatem nie ma podstaw aby jego kontakty były ograniczane poprzez udział kuratora.

Wnioskodawczyni E. Z. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika podtrzymała swój wniosek na rozprawie w dniu 11 lutego 2019 r. Jednakże w czasie informacyjnego przesłuchania wskazała na potrzebę modyfikacji głównie kontaktów wakacyjnych, nie weekendowych. Na skutek zobowiązania Sądu do zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie wnioskodawczyni w piśmie procesowym z dnia 12 lutego 2020 r. (k. 134) zmodyfikowała swoje stanowisko wnosząc dodatkowo o zmianę kontaktów określonych w wyroku rozwodowym w okresie ferii zimowych, Świąt Bożego Narodzenia i wakacji szkolnych.

Uczestnik w odpowiedzi na złożony przez wnioskodawczynię zmodyfikowany wniosek wniósł o zmianę wcześniej orzeczonych kontaktów jedynie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich w sposób określony w jego piśmie z dnia 6 marca 2020 r. (k. 137).

Ostatecznie, w trakcie rozprawy w dniu 14 lipca 2020 r., doszło do dalszego zbliżenia stanowisk wnioskodawczyni i uczestnika w zakresie zmiany kontaktów J. P. z małoletnimi M. i P.. Rodzice małoletnich uzgodnili, iż kontakty :

- w okresie ferii zimowych mogłyby być realizowane w ten sposób, że uczestnik zabierałby małoletnich w piątek poprzedzający ferie od godz. 18.00 i odwoził dzieci w sobotę kończącą pierwszy tydzień ferii zimowych o godz. 18.00. Rodzice małoletnich nie osiągnęli porozumienia w zakresie wskazanych kontaktów jedynie co do tego, kto miałby każdorazowo odbierać i odwozić małoletnich do ich miejsca zamieszkania. Wnioskodawczyni wskazywała, iż za każdym razem jak dotychczas winien to robić uczestnik, z kolei ojciec małoletnich wnosił aby w jedną stronę to matka małoletnich przywoziła do niego dzieci.

- w okresie wakacyjnym mogłyby być realizowane w ten sposób aby w pierwszym pełnym tygodniu wakacji małoletni przebywali przez okres jednego tygodnia u ojca, a następnie przez okres tygodnia u matki, dalej na przemian w kolejnym tygodniu u ojca i następnym u matki, tak aby kontakty ojca z małoletnimi w okresie wakacji były realizowane przez okres 4 tygodni; od godz. 18.00 w niedzielę poprzedzającą kontakt, do godz. 18.00 w kolejną niedzielę. Rodzice małoletnich nie osiągnęli porozumienia w zakresie wskazanych kontaktów jedynie co do tego, kto miałby każdorazowo odbierać i odwozić małoletnich do ich miejsca zamieszkania. Wnioskodawczyni wskazywała, iż za każdym razem jak dotychczas winien to robić uczestnik, z kolei ojciec małoletnich wnosił aby w jedną stronę to matka małoletnich przywoziła do niego dzieci.

- w zakresie kontaktów weekendowych wnioskodawczyni ostatecznie wniosła o pozostawienie tych kontaktów jak w wyroku rozwodowym tj. w co drugi weekend od piątku od godziny 18.00 do niedzieli do godziny 18.00 z tym, że kontakty te miałyby być realizowane w obecności kuratora sądowego. Wskazała, iż nie jest w stanie pokryć kosztów udziału kuratora w kontaktach. Uczestnik wyraził zgodę na pozostawienie kontaktów weekendowych w dotychczasowej formie, sprzeciwił się udziałowi w nich kuratora sądowego.

- w zakresie pozostałych kontaktów uczestnika z jego dziećmi wnioskodawczyni wskazała, iż winny one się odbywać jak dotychczas, tj. w sposób ustalony w wyroku rozwodowym, z tą jedynie modyfikacją, aby sposób realizacji kontaktów sprawdzał okresowo kurator. Uczestnik wyraził zgodę na pozostawienie pozostałych kontaktów w dotychczasowej formie, sprzeciwił się udziałowi w nich kuratora sądowego.

Dopiero bezpośrednio przed zamknięciem przewodu sądowego na rozprawie w dniu 14 lipca 2020 r. wnioskodawczyni doprecyzowała swój wniosek w zakresie ograniczenia władzy rodzicielskiej uczestnikowi wnosząc o pozostawienie uczestnikowi wyłącznie prawa do współdecydowania o kierunku kształcenia i leczeniu małoletnich.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. Z. i uczestnik postępowania J. P. zawarli w dniu (...)r. w O. związek małżeński. W czasie małżeństwa wymienionym urodziła się dwójka dzieci, tj. P. P. (1) ur. (...) i M. P. urodzona (...) Małżonkowie zamieszkiwali wspólnie, zajmując się wychowaniem swoich dzieci. Z czasem ich wzajemne relacje zaczęły się psuć, narastały konflikty. We wrześniu (...) uczestnik wystąpił z pozwem o rozwód. Małżonkowie nawet w czasie ostrego konfliktu i zaawansowanej sprawy rozwodowej zamieszkiwali dalej wspólnie. W dniu (...) wnioskodawczyni zawarła umowę najmu lokalu i wyprowadziła się wraz z dziećmi od uczestnika. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 września 2018 r. w sprawie VI RC 1443/17 orzeczono rozwiązanie przez rozwód małżeństwa E. Z. i J. P. bez orzekania o winie. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi Sąd powierzył obojgu rodzicom ustalając miejsce zamieszkania małoletnich przy matce. Sąd jednocześnie ustalił sposób utrzymywania przez powoda kontaktów z jego małoletnimi dziećmi :

- w co drugi weekend od piątku od godziny 18.00 do niedzieli do godziny 18.00,
- w Boże Narodzenie w lata parzyste od 23 grudnia od godziny 17.00 do 24 grudnia do godziny 17.00, w lata nieparzyste od 24 grudnia od godziny 17.00 do 26 grudnia do godziny 17.00,
- w Wielkanoc w latach parzystych, od Wielkiej Soboty od godziny 17.00 do Wielkiej Niedzieli do godziny 17.00, w latach nieparzystych od Wielkiej Niedzieli od godziny 17.00 do Poniedziałku Wielkanocnego do godziny 17.00,
- w Dzień Ojca każdego roku od godziny 16.00 do godziny 19.00,
- w ferie zimowe – jeden ich tydzień ustalany z matką małoletnich do końca roku poprzedzającego,
- w okresie wakacji letnich łącznie 31 dni, przy czym dokładny ich termin ma być ustalany z matką dzieci do końca maja roku bieżącego z możliwością dzielenia ich na okresy nie krótsze niż jednotygodniowe, a w odniesieniu do małoletniej M. na okresy nie dłuższe niż jednotygodniowe, a tak określone kontakty wakacyjne wyłączają kontakty weekendowe,
- w latach parzystych od 30 grudnia od godziny 17.00 do 1 stycznia do godziny 17.00
- w latach parzystych w weekend majowy od dnia 30 kwietnia od godziny 18.00 do 3 maja do godziny 18.00,
- w latach nieparzystych w Boże Ciało od środy przed Bożym Ciałem od godziny 18.00 do niedzieli po Bożym Ciele do godziny 18.00.

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 czerwca 2019 r. w sprawie I ACa 5/19 oddalono apelację uczestnika, tym samym wskazany wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie stał się prawomocny.

/ stan faktyczny w zasadniczej części bezsporny, również dowody : pozw k. 3 akt VI RC 1443/17, odpis skrócony aktu małżeństwa k. 8 akt VI RC 1443/17, odpisy aktów urodzenia małoletnich k. 9-10 akt VI RC 1443/17, kopia umowy najmu k. 192-193 akt VI RC 1443/17, wyrok VI RC 1443/17 k. 257 tychże akt, wyrok SA w Białymstoku z 13.06.2019 r. k. 308 akt VI RC 1443/17/

Wyprowadzenie się wnioskodawczynie ze wspólnego mieszkania oraz zakończenie sprawy rozwodowej nie spowodowało zdecydowanej poprawy relacji pomiędzy byłymi małżonkami. Pomimo ustalenia i realizowania szerokich kontaktów, co łączy się w sposób oczywisty z koniecznością spotkań, czy też wzajemnej wymiany informacji rodzice małoletnich kontaktują się wyłącznie przez sms lub pełnomocników, ewentualnie pozyskują wiedzę od dzieci. Nie współpracują ze sobą na płaszczyźnie wychowawczej ograniczają się do formalnych wypowiedzi za pomocą sms w kwestiach związanych głównie z realizacją kontaktów.

Sfera konfliktów pomiędzy rodzicami małoletnich dotyczy głównie kwestii ewentualnej zmiany kontaktów ustalonych przez Sąd. Zarówno wnioskodawczynie jak i uczestnik obwiniają się wzajemnie o brak elastyczności w ich postawie w sytuacjach losowych, gdy jedna lub druga strona chce dokonać modyfikacji kontaktów. Rodzice nie potrafią w takich sytuacjach dojść do kompromisu prezentując twarde postawy. W dniu 19 września 2019 r. wnioskodawczynie zwróciła się na piśmie do uczestnika z prośbą o zmianę weekendów w których realizowane są kontakty z uwagi na zmianę grafiku dyżurów w pracy i zaproponowała w zamian realizację kontaktów od czwartku 26 września 2020 r. do soboty 28 września. W dniu 25 września 2019 r. na wskazaną prośbę odpowiedział uczestnik wskazując, iż nie zgadza się na realizację kontaktów 26-28 września 2019 r. albowiem nie są to kontakty weekendowe i kolidują z jego pracą. Na tle realizacji kontaktów doszło również do nieporozumień związanych z udziałem w koloniach małoletniego P.. Jeszcze w czasie trwania I półroczu, przed feriami wnioskodawczynie zapisała syna na 10 dniowe kolonie w lipcu w dniach 7 – 17 lipiec. Tymczasem od 5 do 12 lipca br zgodnie z harmonogramem kontaktów ustalonych w wyroku rozwodowym małoletni miał być u ojca. E. Z. poinformowała o tym jednak uczestnika dopiero w dniu 16 czerwca 2020 r. tj. na 3 tygodnie przed rozpoczęciem pobytu. Rodzice małoletniego nie potrafili uzgodnić stanowisk w zakresie zmiany okresów wizyt, obstając każde przy swoim. Ojciec małoletniego proponował wcześniejsze rozpoczęcie kontaktu, na co z kolei nie zgadzała się wnioskodawczynie. E. Z. proponowała z kolei wydłużenie kontaktów w drugiej połowie lipca, wyjazd na kolonie po dwóch dniach pobytu u ojca. Na powyższe nie zgadzał się z kolei J. P.. Rodzice małoletnich obstawanie przy swoim stanowisku motywowali kwestią uzgodnionych terminów urlopu, a dodatkowo w przypadku ojca małoletnich brakiem możliwości zapewnienia właściwej opieki dzieciom w czasie pracy. W następstwie braku porozumienia małoletni nie pojechał na wskazane kolonie w ogóle. Brak współpracy na płaszczyźnie rodzicielskiej przy realizacji kontaktów dotyczy również stosowania kar i nagród. Przykładowo, w czasie pobytu małoletniej M. w domu wnioskodawczynie, ta zabroniła jej za kare korzystać z telefonu. Nie poinformowała o tym jednak ojca małoletniej, u którego małoletnia mogła skorzystać z telefonu. Zdaniem wnioskodawczynie informacja o zastosowaniu kary nie miałaby większego sensu, uczestnik zignorowałby ten fakt.

Rodzice małoletnich wzajemnie oskarżają się również o deprecjonowanie kwalifikacji drugiego rodzica wobec dzieci, wciąganie dzieci w sprawy dorosłych. Także o nieumiejętne działania wychowawcze wobec dzieci związane z używaniem komputera. W szczególności uczestnik zarzuca wnioskodawczynie brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem przez dzieci z Internetu, blokowaniem stron zawierających nieodpowiednie treści dla małoletnich. Wskazuje, że jako technik informatyk mógłby pomóc w tym zakresie, ale wnioskodawczynie nie chce z tej pomocy skorzystać. Wnioskodawczynie podejmuje działania mające na celu wyłączenie możliwości dostępu do nieodpowiednich stron internetowych we własnym zakresie.

Małoletni P. P. (1) jest bardzo inteligentnym dzieckiem osiągającym bardzo dobre wyniki w nauce. Uczy się w szkole podstawowej nr (...) w L.. Średnia ocen za I półrocze roku szkolnego 2019/2020 wynosiła 5,42 %. Posiada wzorową ocenę ze sprawowania. Kontakt z szkołą zachowuje wyłącznie matka małoletniego. Małoletnia M. uczęszcza do przedszkola nr (...) w L.. Jest zawsze zadbana, czysta i odpowiednio ubrana. Chętnie wykonuje powierzone jej zadania. Z przedszkolem kontaktuje się wyłącznie matka małoletniej.

(pisma rodziców małoletnich w sprawie zmiany weekendowych kontaktów k. 15 i 68, opinia szkoły k.87-88, opinia przedszkola k. 90 zeznania wnioskodawczynie i uczestnika k. 167-168 /

W toku prowadzonego postępowania Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych z Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów w O..

Sąd zważył, co następuje :

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd oparł się na dowodach w postaci dokumentów przedłożonych przez wnioskodawczynię i uczestnika, ich zeznaniach oraz dowodów przeprowadzonych z urzędu, w tym zwłaszcza z odpowiednich kart akt sprawy rozwodowej, opinii szkoły oraz przedszkola etc. Zdaniem Sądu, analogicznie jak w czasie prowadzenia sprawy rozwodowej, nadal pomiędzy rodzicami małoletnich utrzymuje się ewidentny konflikt, zwłaszcza w zakresie spraw związanych z szerokorozumianą kwestią dotyczącą przebiegu kontaktów. W tym zakresie przedłożone dowody, w postaci szeregu pism dokumentujących wymianę korespondencji, nie są wzajemnie kwestionowane. Uczestnik nie kwestionuje również, iż to wnioskodawczyni jest osobą pierwszoplanową dla dzieci, jak również to, iż nie angażuje się w kwestie związane z utrzymywaniem właściwych relacji ze szkołą i przedszkolem, do których uczęszczają jego dzieci. J. P. pozostawia te kwestie matce małoletnich zadowolając się jedynie ewentualnymi informacjami uzyskiwanymi od syna. Okoliczności te nie budziły wątpliwości. Kwestią sporną jest jedynie ocena ustalonego stanu faktycznego, głównie przez pryzmat tego, czy stanowią one podstawę do zmiany dotychczasowego sposobu utrzymywania kontaktów i ograniczenia uczestnikowi władzy rodzicielskiej.

Przystępując do merytorycznej oceny żądań wnioskodawczyni wskazać należy, iż złożony przez nią wniosek zawiera dwa odrębne żądania. Pierwsze żądanie dotyczy zmiany wyroku rozwodowego w części dotyczącej orzeczenia o władzy rodzicielskiej poprzez ograniczenie władzy rodzicielskiej J. P. do współdecydowania o istotnych sprawach dzieci, przy czym dopiero bezpośrednio przed zamknięciem przewodu sądowego, po przeprowadzeniu wszystkich dowodów, wnioskodawczyni sprecyzowała, iż chodzi tutaj o sprawy związane z kształceniem i leczeniem małoletnich. Drugie z żądań dotyczyło zmiany kontaktów.

W ocenie Sądu wnioski w części dotyczącej zmiany orzeczenia o władzy rodzicielskiej nie zasługują na uwzględnienie.

Wskazać w pierwszej kolejności należy, iż zgodnie z treścią art. 106 krio jeżeli wymaga tego dobro dziecka, Sąd opiekuńczy może zmienić orzeczenie o władzy rodzicielskiej i sposobie jej wykonywania zawarte w wyroku orzekającym rozwód. Z kolei zgodnie z treścią art. 107 § 1 krio jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom żyjącym w rozłączeniu, sąd opiekuńczy może ze względu na dobro dziecka określić sposób jej wykonywania (...). Sąd pozostawia władzę rodzicielską obojgu rodzicom, jeżeli przedstawili zgodne z dobrem dziecka pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej (...). W braku porozumienia, sąd uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. Po ostatnich nowelizacjach wskazanego przepisu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1062) nie budzi już najmniejszych wątpliwości, iż rozwiązaniem najbardziej pożądanym, niejako bazowym i w sposób szczególnie preferowanym przez ustawodawcę jest pozostawienie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i to nawet wówczas, gdy nie wykonują oni w sposób zgodny władzy rodzicielskiej (nie są w stanie przedłożyć pisemnego porozumienia co do sposobu wykonywania tej władzy). Jak należy przypuszczać negatywnie oddziałujący na dobro małoletnich brak porozumienia rodziców w zakresie zgodnego sprawowania władzy rodzicielskiej przeciwstawiany jest (z naddatkiem) naturalnemu prawu dziecka do wychowania przez oboje rodziców. Co więcej, regulacje obecnie obowiązującego stanu prawnego, zdają się wyraźnie preferować prawo dziecka do bycia wychowywanym przez oboje rodziców. Wiąże się to z recypowaniem do polskiego systemu prawnego tzw. zasady wspólnej odpowiedzialności rodzicielskiej znanej prawu międzynarodowemu oraz ustawodawstwu unijnemu, to jest wspólnego sprawowania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów (pismo MS z dnia 15 lipca 2016 r., sygn. DSRiN-II-071-1/16). Wskazane zmiany mają również, w ocenie Sądu, przeciwdziałać częstemu i wyjątkowo negatywnemu zjawisku rozszerzenia konfliktu rodziców na sferę ich wzajemnych relacji dziećmi. Dotychczasowe regulacje w tym zakresie stanowiły niejako zachętę dla rodzica przy którym pozostawały dzieci do łatwego, ze szkodą dla dziecka, eliminowania drugiego rodzica z jego życia z powołaniem się na brak porozumienia, różne wizje i konflikt w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej. W praktyce stosunkowo często dochodziło więc do instrumentalnego wykorzystania dzieci

poprzez wywarcie zemsty, lub w najlepszym wypadku swoistego szantażu jednego rodzica względem drugiego, w przypadku gdy ten nie zgodzi się na określoną propozycję, postawę wychowawczą będzie musiał liczyć się z drastycznym ograniczeniem mu władzy rodzicielskiej. (z uwagi na brak zgodności, porozumienia co do jej wykonywania). Tymczasem, różnice co do określonych metod wychowawczych, prezentowanych postaw wobec dzieci, sposobu korzystania z internetu etc. są zjawiskiem naturalnym również w przypadku rodziców nie żyjących w rozłączeniu. Nikomu wówczas nie przychodzi do głowy podejmowanie rozstrzygnięć dotyczących ograniczenia władzy rodzicielskiej. Prezentowanie odmiennych postaw wychowawczych, czy też nawet konflikty rodziców nie może więc skutkować automatycznym ograniczaniem praw drugiego rodzica. Przeciwnie, „powierzenie władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców, a nawet jej ograniczenie wobec jednego z rodziców, musi być podyktowane wyjątkowymi okolicznościami, związanymi z zagrożeniem dobra dziecka”. (tak Marek Michalak; Paweł J. Jaros Prawo dziecka do obojga rodziców, Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka V. 13 Nr 3 (2014), s. 43, publikacja dostępna również w Internecie na stronach Biura Rzecznika Praw Dziecka – brpd.gov.pl)

W świetle argumentacji wnioskodawczynie uzasadniającej zmianę orzeczenia o władzy rodzicielskiej głównie brakiem zgody ojca małoletnich na modyfikację ustalonych kontaktów przywołać również należy art. 113 § 1 krio w którym ustawodawca jednoznacznie rozstrzygnął, iż prawo (obowiązek) utrzymywania kontaktów stanowi atrybut niezależny od władzy rodzicielskiej. Przewidziany został również odmienny, szczególny tryb egzekucji kontaktów (598¹⁵ kpc). Stąd też wniosek, iż wszelkie nieprawidłowości w tym zakresie związane z niewłaściwym wykonywaniem obowiązków związanych z realizacją orzeczenia o ustalonych kontaktach winny być rozwiązywane w pierwszej kolejności w tym trybie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, iż chłodne, wręcz konfliktowe relacje rodziców małoletnich, istniały pomiędzy rodzicami małoletnich już od dawna, również w czasie trwania postępowania rozwodowego. Rodzice małoletnich nie potrafili podjąć konstruktywnej współpracy, w tym głównie na płaszczyźnie sposobu utrzymywania kontaktów. W ocenie Sądu rozwodowego nie stanowiło to przeszkody do powierzenia władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom przy jednoczesnym maksymalnie precyzyjnym ustaleniu kontaktów, co skutkowało wyeliminowaniem pola do ewentualnego konfliktu rodziców małoletnich. Obecnie po upływie stosunkowo krótkiego okresu czasu (wyrok SO z dnia 28 września 2018 r.) sytuacja nie zmieniła się, a nawet – jak wskazywała wnioskodawczynie na ostatniej rozprawie – doszło do pewnej poprawy sytuacji w zakresie zachowania uczestnika. Rodzice małoletnich nie współpracują ze sobą, porozumiewają się wyłącznie za pośrednictwem pism czy sms-ów. Jednocześnie, co wynika z opinii OZSS, małoletni są silnie związani z obojgiem rodziców, starają się mieć z nimi dobre relacje. Zarzuty mające uzasadniać potrzebę zmiany orzeczenia o władzy rodzicielskiej związane z brakiem elastyczności uczestnika, brakiem chęci współpracy przy wykonywaniu kontaktów etc. nie mogą stanowić podstawy do uwzględnienia wniosku z kilku powodów. Po pierwsze stwierdzić jednoznacznie należy, iż regulacje zawarte w wyroku rozwodowym dotyczące kontaktów wiążą nie tylko uczestnika J. P., ale również wnioskodawczynię E. Z.. To także ona ma się stosować do tych regulacji i przestrzegać ustalonych terminów kontaktów oraz zasad ich ustalania (w sytuacji gdy dokładne określenie terminu pozostawiono woli rodziców). W sytuacji w której z przyczyn losowych ustalony termin nie jest dla niej wygodny może ona podejmować działania dotyczące zmiany terminu wyłącznie w porozumieniu z uczestnikiem. Jednak brak takiej zgody uczestnika w sytuacji precyzyjnego ustalenia kontaktów na długi okres w przyszłość nie może być poczytany automatycznie negatywnie dla uczestnika. Tak samo jak wnioskodawczynie ma on prawo do tego aby planować swoje zawodowe obowiązki i życie prywatne w sposób który umożliwi mu kontakt z dziećmi w okresach wskazanych w orzeczeniu Sądu Okręgowego. Po drugie dodać należy, iż także postawa wnioskodawczynie w tym zakresie budzi zastrzeżenia. W sytuacji uzyskania informacji o możliwych trudnościach związanych z realizacją kontaktów winna ona podjąć działania maksymalnie wcześnie, tak aby chociaż stworzyć szansę dla uczestnika podjęcia działań zmierzających do dostosowania się do jej prośby. Tymczasem np. w sprawie wyjazdu wakacyjnego P. w lipcu br wnioskodawczynie wiedzę o terminie uzyskała jeszcze przed feriami zimowymi (czyli najpóźniej na przełomie stycznia i lutego), a poinformowała uczestnika o tym fakcie w czerwcu, na 3 tygodnie przed wyjazdem. W tej sytuacji nie może dziwić, iż szansa na zmianę terminu kontaktu, porozumienie pomiędzy rodzicami P. była dużo mniejsza. Jakkolwiek bowiem tłumaczenie uczestnika dotyczące zaplanowanego urlopu, różnych planów osobistych jest nieweryfikowalne, to oczywistym jest, iż termin

urlopu, zastępstwa w pracy, czy też różnego rodzaju plany wakacyjne ustalane są z pewnym czasem znacznym wyprzedzeniem. Postawa wnioskodawczyni wydatnie zmniejszyła więc szanse na polubowne rozwiązanie wskazanego problemu. Należy wreszcie dodać, iż Sąd analizując stan faktyczny niniejszej sprawy nie znalazł podstaw do ustalenia, iż któryś z rodziców jest szczególnie odpowiedzialny za brak porozumienia w zakresie zgodnego sprawowania władzy rodzicielskiej. Zdaniem Sądu zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik prezentują wrogie postawy, nie chcą i unikają podjęcia współpracy. Do tego wzajemnie obarczają się odpowiedzialnością za rozmaite niepowodzenia wychowawcze. Dowodem tego w zakresie wnioskodawczyni może być jej odmowa udziału w zaproponowanej mediacji, czy też dążenie do nieuzasadnionego i drastycznego ograniczenia kontaktu z uczestnika z dziećmi (na początkowym etapie prowadzonego postępowania). W sposób jednoznaczny okazała ona, iż nie jest zainteresowana ułożeniem sobie relacji z uczestnikiem w aspekcie wychowywania wspólnych dzieci. Na koniec dodać również należy, iż sama wnioskodawczyni reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie potrafiła sprecyzować czego właściwie domaga się w toku prowadzonego postępowania, jakich skutków rozstrzygnięcia zarówno w warstwie kontaktów i władzy rodzicielskiej oczekuje. Istniejący stan faktyczny wskazuje, iż uczestnik nie kwestionuje podejmowanych właściwie samodzielnie przez wnioskodawczynię decyzji wychowawczych w zakresie edukacji małoletnich, ich leczenia etc. Nawet więc orzeczenie Sądu dotyczące ew. uwzględnienia wniosku w wersji sprecyzowanej dopiero na zakończenie postępowania, nie spowodowałoby zmian w zakresie relacji rodziców małoletnich i zmniejszenia napięć związanych z ewentualną modyfikacją ustalonych kontaktów. Przeciwnie, jak się wydaje tego rodzaju niezasadne orzeczenie mogłoby istniejący konflikt zaognić.

Zdaniem Sądu więc, uwzględniając wszystkie powyższe wskazania, stwierdzić należy, iż wzajemne relacje uczestnika z dziećmi, istniejąca silna więź pomiędzy dziećmi a ojcem, jak również prawo i oczekiwanie ze strony dzieci manifestowane w czasie badań OZSS do wychowywania przez obojga rodziców sprzeciwiają się uwzględnieniu wniosku.

Należy w tym miejscu dodać, iż Sąd w trakcie prowadzonego postępowania rozważał i sygnalizował uczestnikom możliwość ograniczenia uczestnikowi władzy rodzicielskiej z urzędu poprzez zobowiązanie go do udziału w szkole dla rodziców celem podniesienia jego kwalifikacji wychowawczych. Oczywiście jest przy tym, iż tego rodzaju czasowe zobowiązanie stanowi jakościowo inną formę ograniczenia władzy rodzicielskiej niż ograniczenie władzy rodzicielskiej zgodnie z wnioskiem. Po analizie całości sprawy, w tym również sprawdzeniu faktycznych możliwości zorganizowania wskazanych zajęć (k. 168) Sąd uznał jednak, iż zachodzi brak podstaw do tego rodzaju orzeczenia.

Odnosząc się z kolei do wniosku o zmianę kontaktów Sąd uznał wskazany wniosek za częściowo uzasadniony.

Zgodnie z art. 113⁵ krio sąd opiekuńczy może zmieniać rozstrzygnięcie w zakresie kontaktów, jeżeli wymaga tego dobro dziecka. Orzekając o kontaktach sąd musi mieć na względzie treść art. 113¹ § 1 krio zgodnie z którym jeżeli dziecko przebywa na stałe u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy. Brzmienie cytowanego przepisu wskazuje więc jednoznacznie, iż pierwszeństwo w zakresie regulacji kontaktów ustawodawca przyznał zgodnej woli rodziców dziecka szanując ich autonomię w tym zakresie. Sąd opiekuńczy winien wkraczać z wiążącymi ustaleniami właściwie jedynie wówczas, gdy rodzice nie mogą osiągnąć porozumienia. W niniejszej sprawie, na skutek działań sądu, prób mediowania i wypracowania możliwie szerokiego zakresu porozumienia, rodzice małoletnich ostatecznie osiągnęli częściową zgodę w zakresie ustalenia kontaktów małoletnich z ojcem. Stanowiska uczestników w tym zakresie zostały przedstawione na rozprawie w dniu 14 lipca 2020 r. (k. 165 i n.). Zarówno wnioskodawczyni jak i uczestnik uzgodnili precyzyjny sposób utrzymywania kontaktów w okresie ferii zimowych oraz wakacji. Są to jedyne okresy, w których wcześniej zgodnie z wyrokiem rozwodowym, precyzyjne ustalenie dat kontaktów pozostawione zostało w części współpracy rodziców. Zdaniem Sądu maksymalne doprecyzowanie wskazanych kontaktów oraz wyeliminowanie pola potencjalnych konfliktów w tym zakresie służyć będzie dobru małoletnich. Wnioskodawczyni i uczestnik nie osiągnęli porozumienia jedynie co do kwestii odbierania i przywożenia małoletnich oraz udziału kuratora w kontaktach. Zdaniem Sądu rozwiązaniem najwłaściwszym, ograniczającym pole do kolejnego konfliktu będzie pozostawienie dotychczasowych regulacji w

tym zakresie nakładających na uczestnika wskazany obowiązek. Natomiast jednoznacznie stwierdzić należy, iż brak jest jakichkolwiek podstaw do udziału kuratora sądowego w tych kontaktach. Pomijając już kwestię technicznego możliwości ustalenia tak długich kontaktów z udziałem kuratora sądowego oraz ogromnych kosztów tego rozwiązania stwierdzić należy, iż w niniejszej sprawie brak jest najmniejszych podstaw do uwzględnienia wniosku E. Z. w tym zakresie. Udział kuratora w kontaktach ma charakter wyjątkowy. W sposób oczywisty ogranicza możliwość budowania więzi z dzieckiem oraz jej rozwijania. Zazwyczaj ograniczony jest do kilku kontaktów celem weryfikacji możliwości właściwego sprawowania pieczy nad małoletnim. W niniejszej sprawie brak jest podstaw zarówno technicznych jak i merytorycznych do takiego rozstrzygnięcia. Uczestnik od szeregu lat w sprawuje pieczę nad małoletnimi, potrafi zaspokoić ich faktyczne potrzeby. Stąd też Sąd uznał, iż brak jest podstaw do udziału kuratora w ustalonych kontaktach.

Należy natomiast wskazać, iż pewne zastrzeżenia ze strony Sądu dotyczyły kwestii stosunkowo krótkich okresów kontaktów (po jednym tygodniu) w okresie wakacyjnym na co wskazywał Sąd rodzicom w toku prowadzonego postępowania. Zdaniem sądu może to być uciążliwe dla małoletnich, a ich wiek pozwala już na dłuższe kontakty. Matka małoletnich reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika odrzuciła jednak taką propozycję modyfikacji zgodnych ustaleń, zaś Sąd uznał, iż z uwagi na wskazane powyżej pierwszeństwo rodziców do zgodnego ustalania sposobu utrzymywania kontaktów należy uszanować zgodne stanowisko rodziców w tym zakresie.

Stąd też Sąd orzekł jak w pkt II postanowienia zmieniając kontakty wakacyjne oraz kontakty w okresie ferii szkolnych w oparciu o osiągnięty w znacznym stopniu kompromis rodziców małoletnich.

W zakresie pozostałych kontaktów uczestnika z małoletnimi P. i M. Sąd uznał za zasadne pozostawienie sposobu realizacji tych kontaktów w dotychczasowej formie wskazanej w wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie VI RC 1443/17. Wnioskodawczyni zdecydowała się ostatecznie za pozostawieniem dotychczasowych kontaktów w takiej właśnie formie, na co przystał również uczestnik. E. Z. wnosila jedynie o zapewnienie udziału kuratora w tych kontaktach, co sąd z wskazanych powyżej powodów uznał za całkowicie niezasadne, sprzeczne z prawem dzieci do realizowania kontaktów ze swoim ojcem w sposób nieskrępowany i bez przeszkód. Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt III postanowienia.

Sąd uznał również, iż sytuacja materialna uczestników sprawia, iż obciążanie ich kosztami sądowymi opinii OZSS łączyłoby się ze zbytnim dla nich uszczerbkiem w zakresie kosztów utrzymania. Stąd też Sąd zwolnił uczestników ze wskazanych kosztów.

Pozostałe koszty postępowania stosownie do treści art. 520 § 1 kpc uczestnicy ponoszą we własnym zakresie (pkt V) postanowienia.

/SSR Robert Kłosowski/